

Azərbaycanın Rəqəmsal Transformasiyası

Mis Xətlərdən Fiber Optik Xətlərə Keçid (2020–2025)

Dr. Samir Orucov

Statistika Şöbəsi | İnformasiya Kommunikasiya Texnologiyaları Agentliyi

Dünya Bankı B-READY 2025: Kommunal xidmətlər & rəqəmsal infrastruktur

Dünya Bankı Business Ready | Oktyabr 2025

#5

Dünya üzrə — Əməliyyat effektivliyi
(101 iqtisadiyyat arasında, internet
sub-ındikatoru üzrə)

#1

Regional lider —
Tənzimləyici çərçivə

83.05

/ 100 — Kommunal xidmətlər
(101 iqtisadiyyat arasında #25)

Əsas tanınma

İnternet = əsas infrastruktur (elektrik, su, nəqliyyat kimi)

Media & jurnalistika üçün:

✓ Canlı yayım & video konfrans ✓ Böyük faylların sürətli ötürülməsi ✓
Rəqəmsal media üçün etibarlı infrastruktur

Bugünkü hekayə: Bunu necə əldə etdik? Bu, Azərbaycanın media sektoru üçün nə deməkdir?

İcmal

- 1 Başlangıç nöqtəsi: 2020-ci il (Slayd 4)
- 2 Mobil & sabit genişzolaqlı sürətlər (Slaydlar 5–9)
- 3 Simmetriya & keyfiyyət analizi (Slaydlar 10–15)
- 4 İnfrastruktur & bazar transformasiyası (Slaydlar 16–19)
- 5 Media imkanları & gələcək baxış (Slaydlar 20–21)

Başlanğıc vəziyyət: mühüm rəqəmsal fərq (2020)

2020-ci ildə infrastruktur çağırışları

İnfrastruktur çağırışları

Fiber əhatəliliyi: cəmi 9%

Çıxışı olan 227 min ünvan

Köhnə ADSL/DSL üstünlük təşkil edirdi

150+ ISP rəqabəti

Performans bazası (2020):

Endirmə

10.5 Mbps

Yükləmə

11.1 Mbps

Rəqəmsal fərqlilik

76%

şəhər

46%

kənd

~30 faiz bəndi fərq

Kənd əhalisi: 45.5%

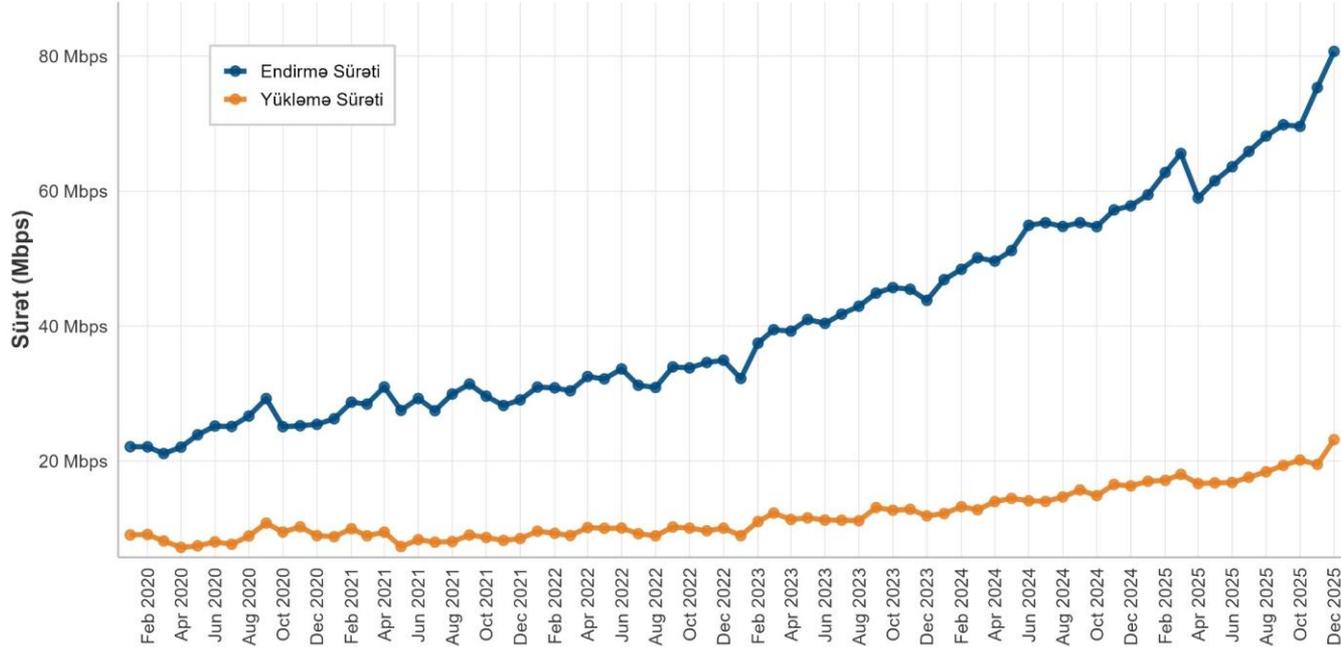
Əsas nəticə: Bağlantı zəif və məkan üzrə qeyri-bərabər idi.

Mobil: Endirmə və Yükləmə Sürətlərinin Dinamikası

Median sürətlər: şəbəkə təkmilləşdirmələri (2020–2025) | Mənbə: Ookla Speedtest Intelligence®

Mobil: Endirmə və Yükləmə Sürətlərinin Dinamikası

Median sürətlər: şəbəkə təkmilləşdirmələri (2020-2025)

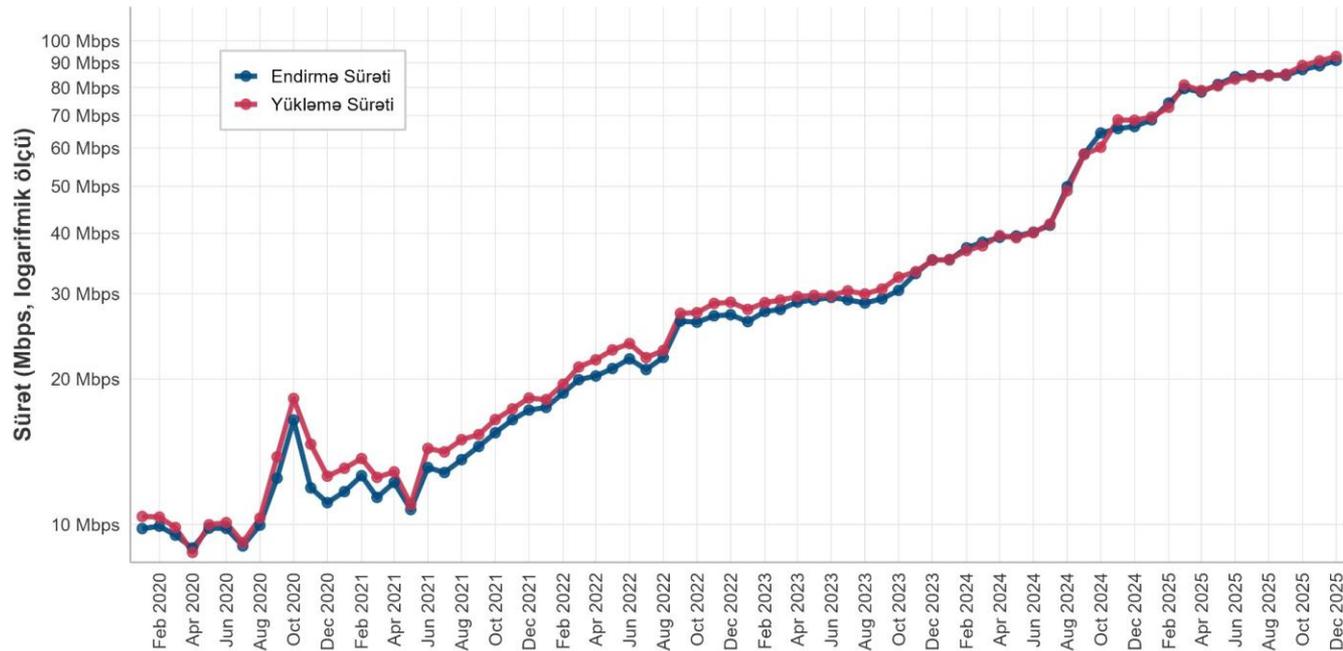
Mənbə: Ookla Speedtest Intelligence®

Sabit Genişzolaqlı: Endirmə və Yükləmə Sürətlərinin Dinamikası

Median sürətlər: fiber infrastrukturunun təsiri (2020–2025) | Mənbə: Ookla Speedtest Intelligence®

Sabit Genişzolaqlı: Endirmə və Yükləmə Sürətlərinin Dinamikası

Median sürətlər: fiber infrastrukturunun təsiri (2020–2025)

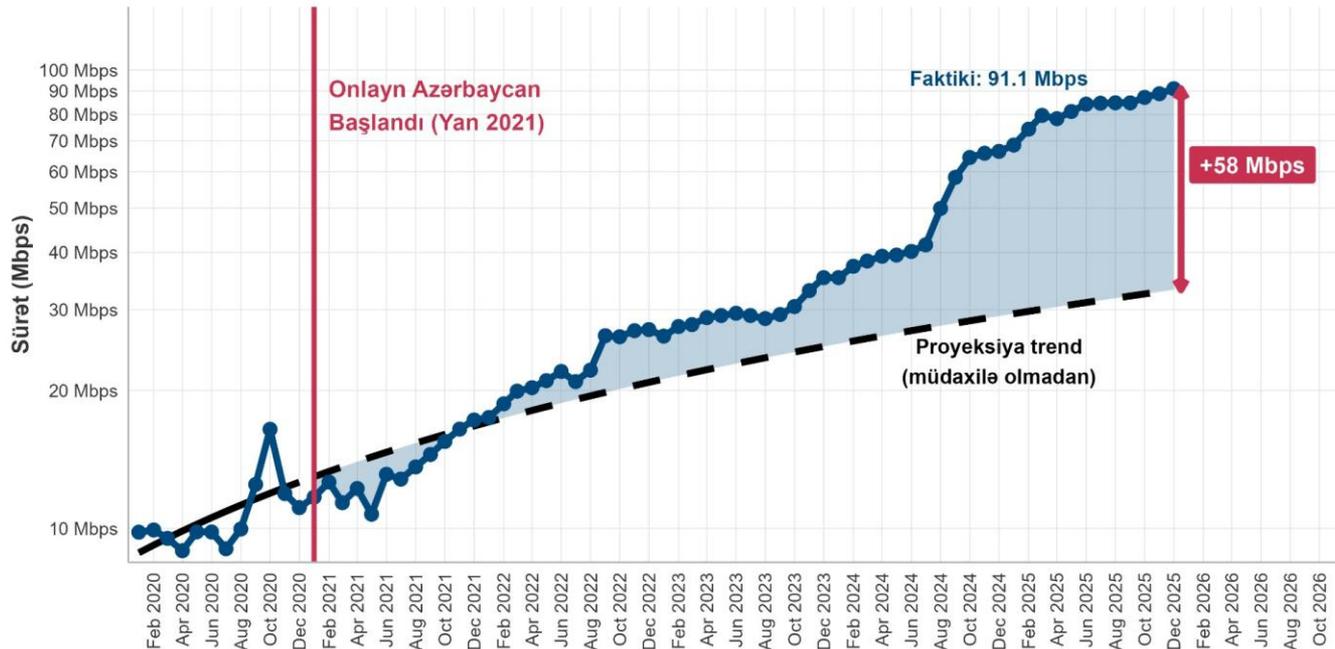
Mənbə: Ookla Speedtest Intelligence®

"Onlayn Azərbaycan" Təsiri: Faktiki və Proyeksiya

Qara xətt: 2021-ə qədər trend | Mavi xətt: Faktiki göstəricilər | Mənbə: Ookla Speedtest Intelligence®

"Onlayn Azərbaycan" Təsiri: Faktiki və Proyeksiya

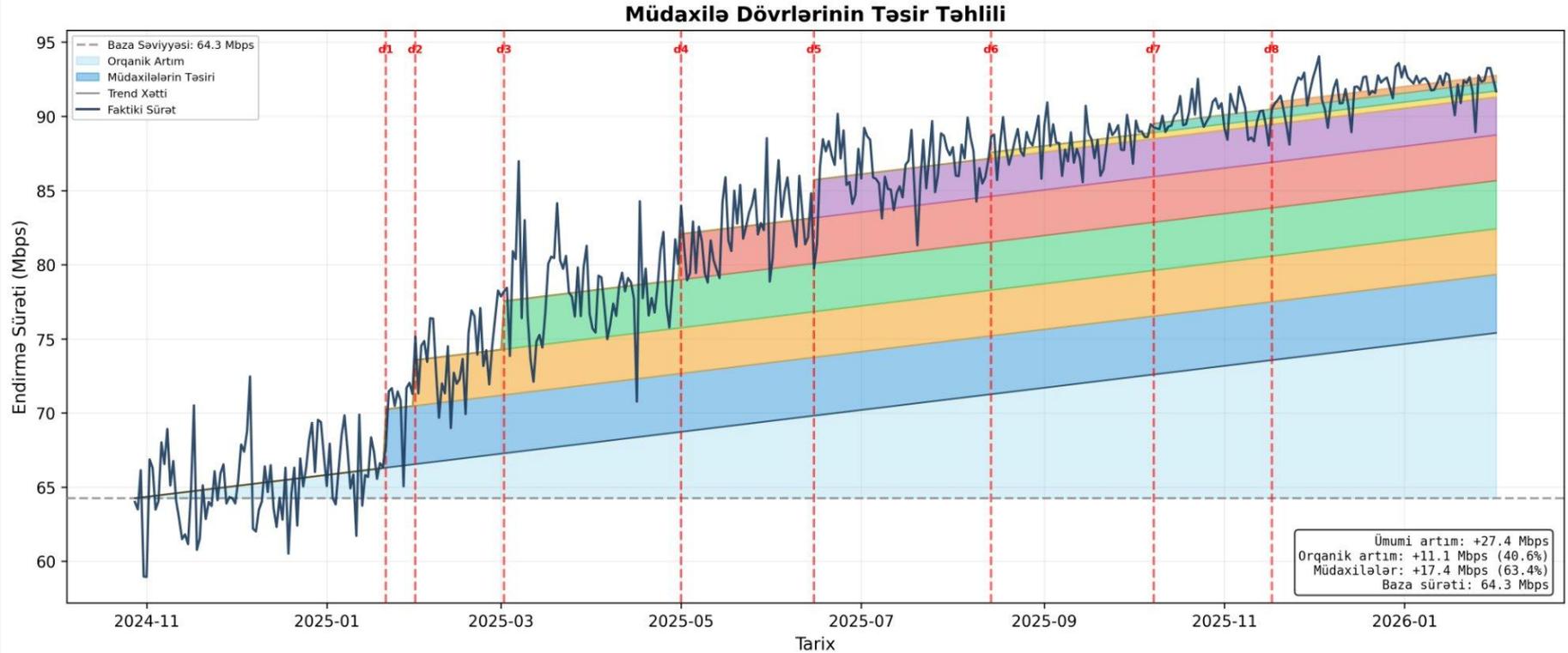
Qara xətt: 2021-ə qədər trend (proyeksiya) | Mavi xətt: Faktiki göstəricilər

Mənbə: Ookla Speedtest Intelligence®

Müdaxilə Dövlərinin Təsir Təhlili

Hər rəngli zolaq müdaxilənin kumulyativ təsirini göstərir | Baza: 64.3 Mbps | Mənbə: İKTA / Ookla

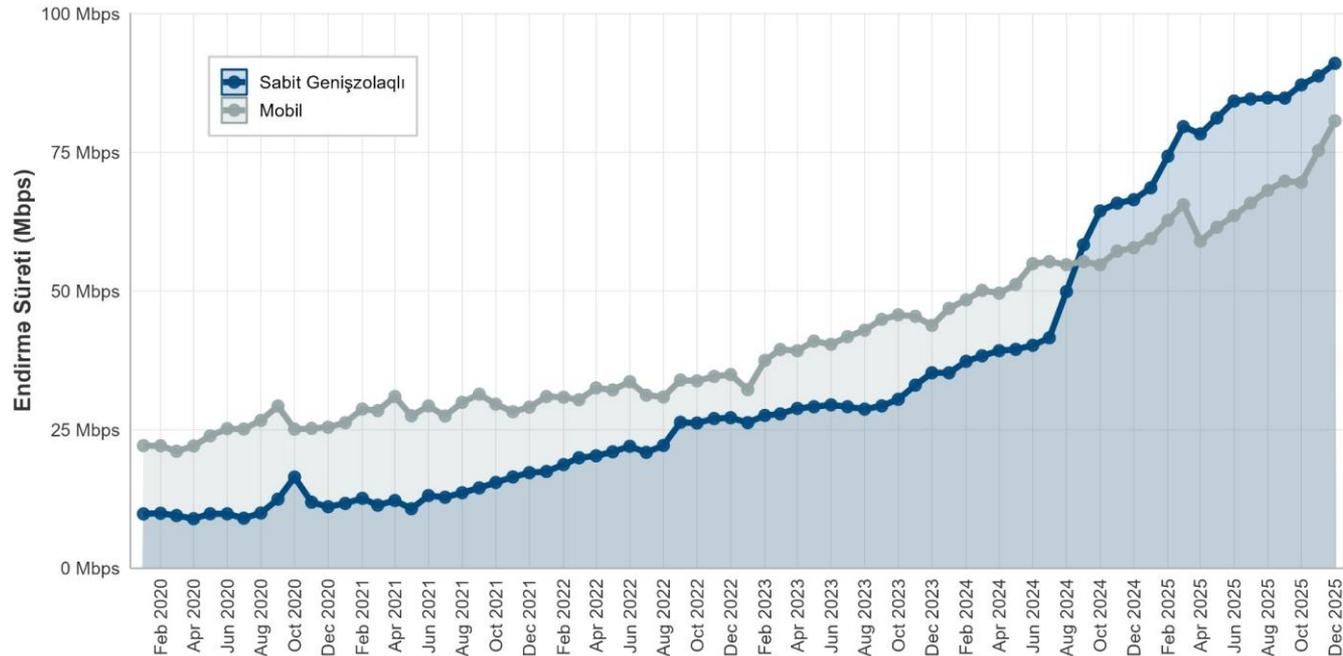
Qeyd: hər rəngli zolaq o müdaxilə dəyişməsə nə olacağını göstərir (kontrafaktual ssenari). Qırmızı xətlər struktur qırılma tarixlərini göstərir.

Sabit vs Mobil: Fiber İstisvısı Artımını Sürətləndirir

Fiber yayılmasından sonra sabit genişzolaqlı mobil sürəti ötür | Mənbə: Ookla Speedtest Intelligence®

Sabit vs Mobil: Fiber İstisvısı Artımını Sürətləndirir

Fiber yayılmasından sonra sabit genişzolaqlı mobil sürəti ötür

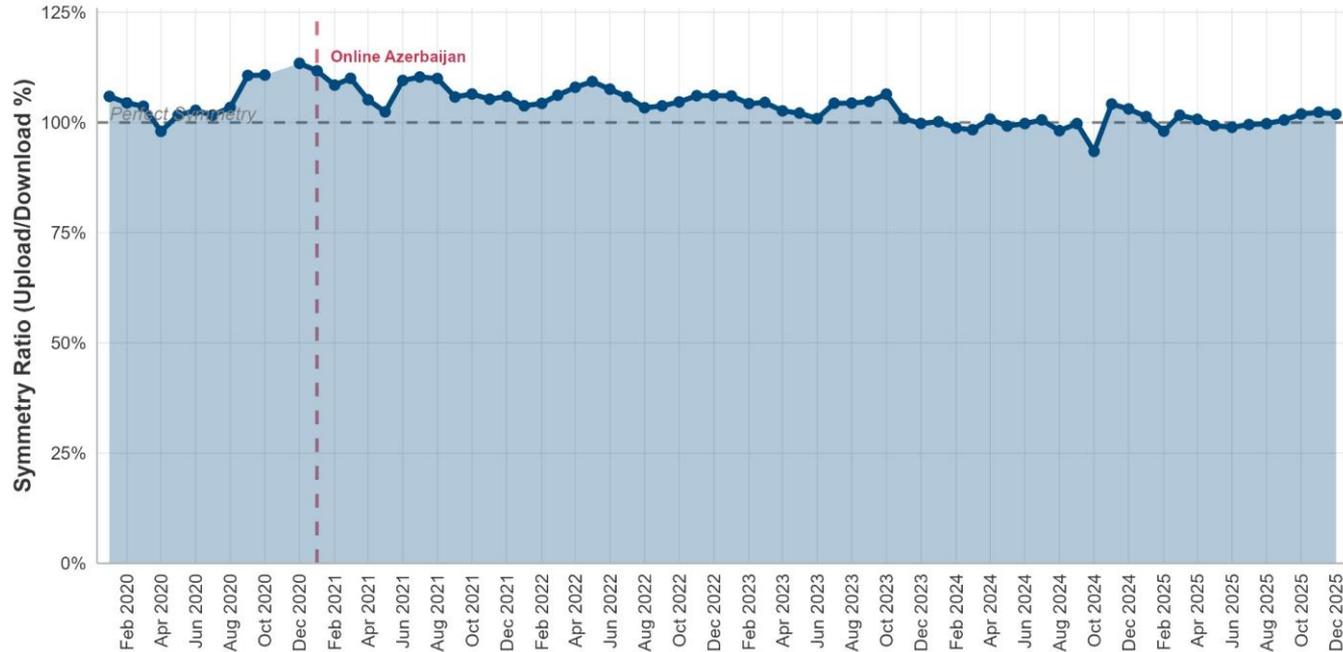
Mənbə: Ookla Speedtest Intelligence®

Azərbaycan: Yükləmə/Endirmə Simmetriya Nisbəti

Fiber şəbəkələr simmetrik sürətlər təqdim edir — yüksək nisbət keyfiyyətli GPON fiber yerləşdirməsini göstərir | Mənbə: Ookla Speedtest Intelligence

Azerbaijan: Upload/Download Symmetry Ratio

Fiber networks offer symmetric speeds - high ratio indicates quality GPON fiber deployment

Source: Ookla Speedtest Intelligence | 100% = perfectly symmetric speeds

Mühüm irəliləyiş: 5 illik transformasiya

2020–2025 dövründə əsas göstəricilər

13x

Fiber əhatəsinin artımı
9% → ~100%

8x

Sürət artımı
10.5 → 88.8 Mbps

95.1%

Fiber abunəçi payı
2025 Q3

Sürət transformasiyası

Göstərici	2020	2022	2023	2024	2025 Q4
Endirmə (Mbps)	10.5	22.4	29.6	48	88.8
Yükləmə (Mbps)	11.1	—	—	—	90.7
Artım	1x	2.1x	2.8x	4.6x	8.5x

Fiber abunəçilər: 2023 Q1: 1.35M (39.1%) → 2025 Q3: 2.30M (95.1%) (+950 min yeni abunəçi)

Coğrafi transformasiya: əhatənin genişlənməsi

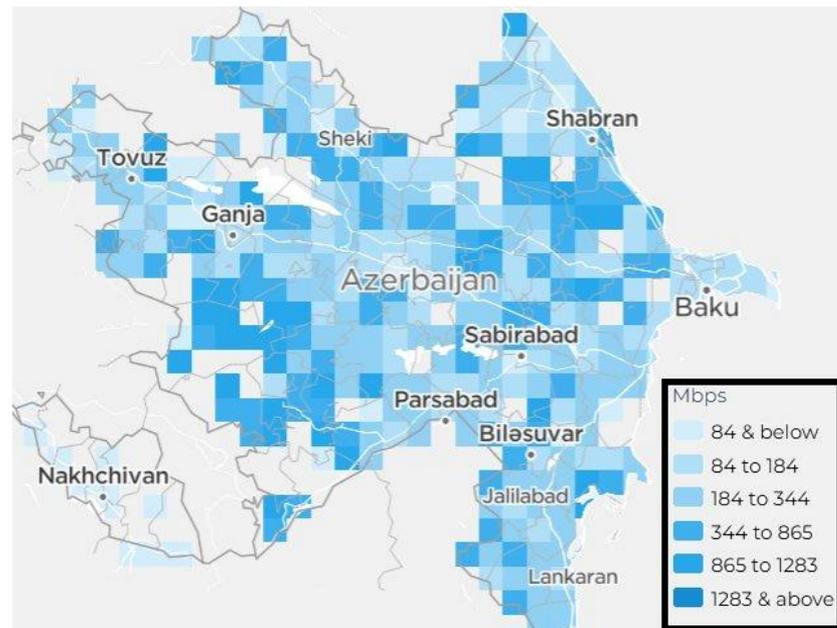
Bütün regionlarda ölkəmiqyaslı bağlantı transformasiyası | Mənbə: Ookla Speedtest Intelligence®

Yanvar 2022

~9% fiber əhatəsi

Dekabr 2025

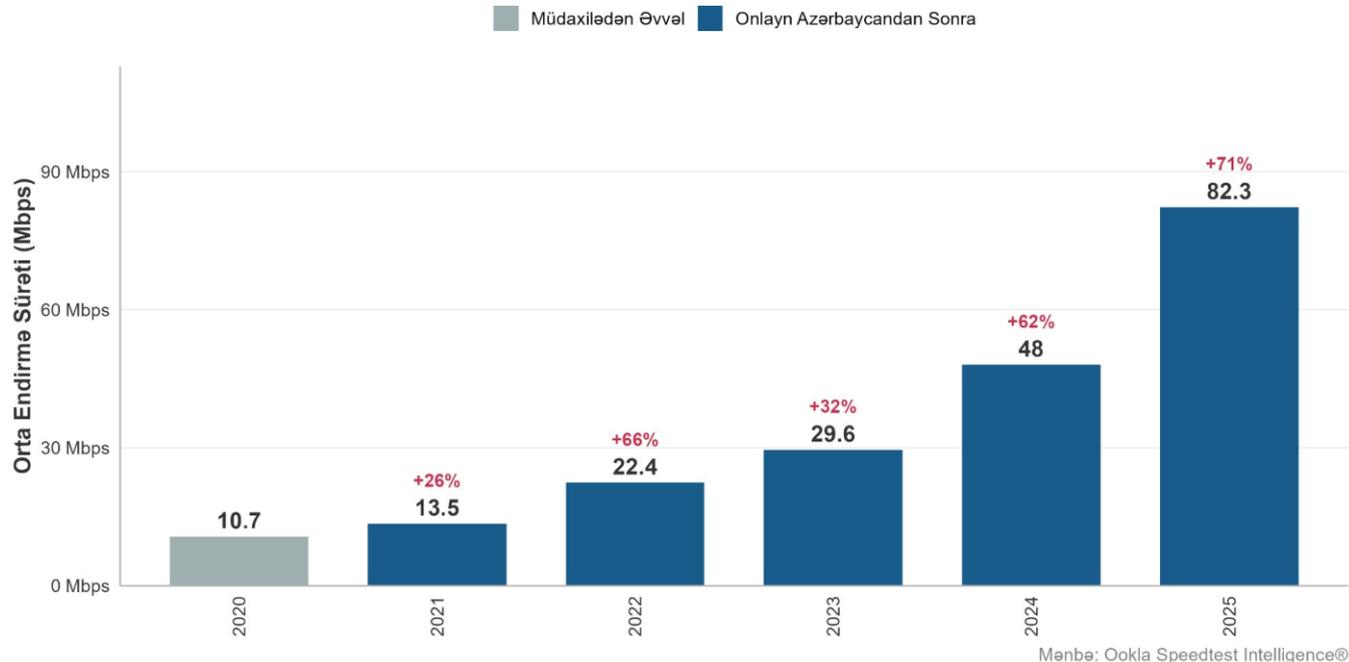
~100% fiber əhatəsi

İllik Sürət Artımı: Onlayn Azərbaycandan Əvvəl və Sonra

Fiber infrastruktur proqramı ilə il-aylıq təkmilləşdirmələr | Mənbə: Ookla Speedtest Intelligence®

İllik Sürət Artımı: Onlayn Azərbaycandan Əvvəl və Sonra

Fiber infrastruktur proqramı ilə il-aylıq təkmilləşdirmələr

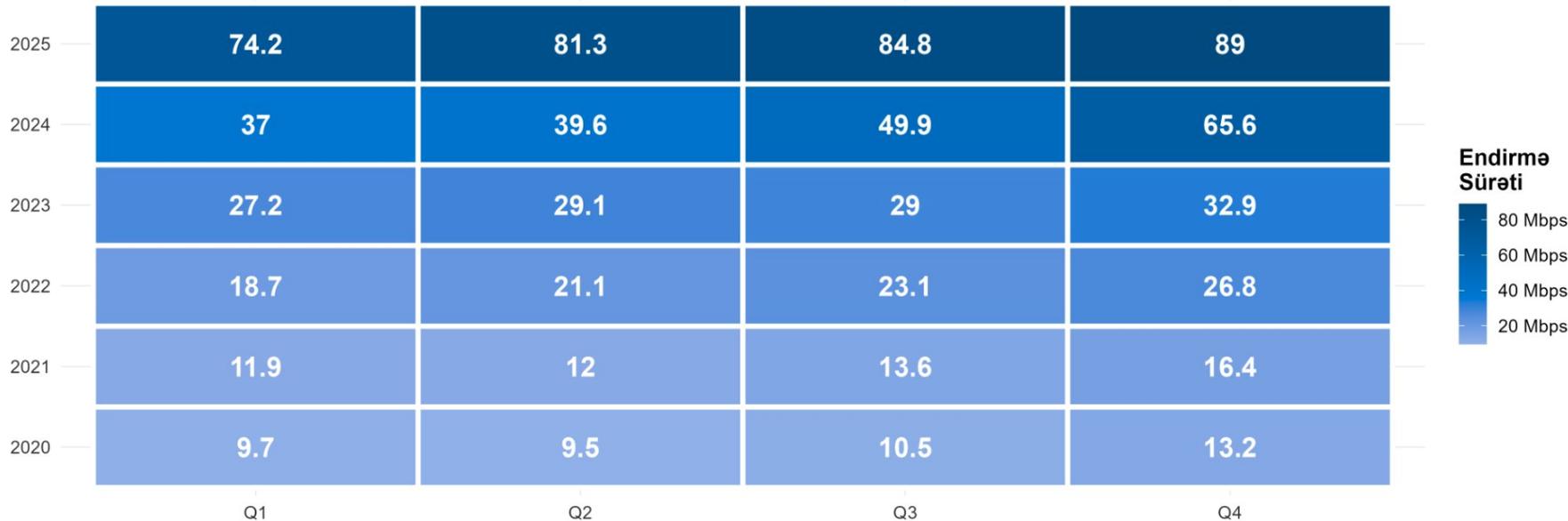

Rüblük Sürət İstilik Xəritəsi: 2022-dən Sürətlənmə

Rüblük endirmə sürətləri: 2022-dən sonra aydın sürətlənmə | Mənbə: Ookla Speedtest Intelligence®

Rüblük Sürət İstilik Xəritəsi: 2022-dən Sürətlənmə

Rüblük endirmə sürətləri: 2022-dən sonra aydın sürətlənmə

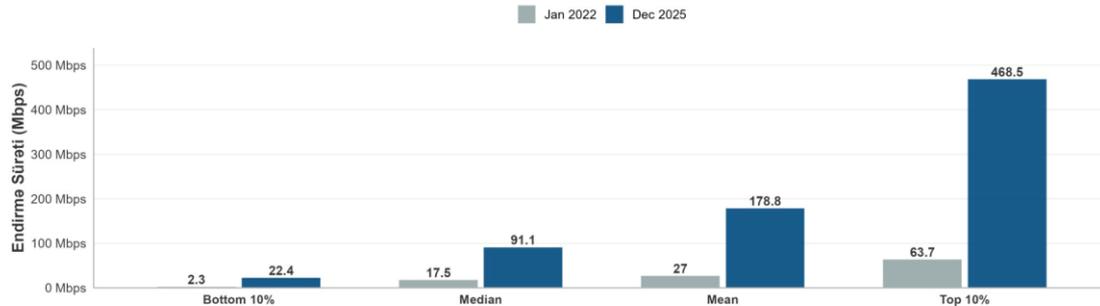
Mənbə: Ookla Speedtest Intelligence®

Sürət Performansının Təkamülü: 2022 → 2025

Median: 5.2x artım (17.5 → 91.1 Mbps) | Top 10%: 64 → 468 Mbps | Mənbə: Ookla Speedtest Intelligence®

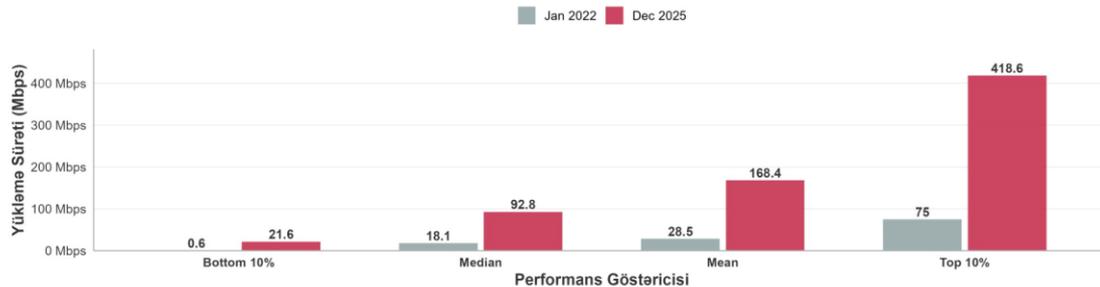
Endirmə Sürətinin Təkamülü: 2022 → 2025

Median: 5.2x growth (17.5 → 91.1 Mbps) | Top 10%: 64 → 468 Mbps

Yükləmə Sürətinin Təkamülü: 2022 → 2025

Median: 5.1x growth (18.1 → 92.8 Mbps) | Top 10%: 75 → 419 Mbps

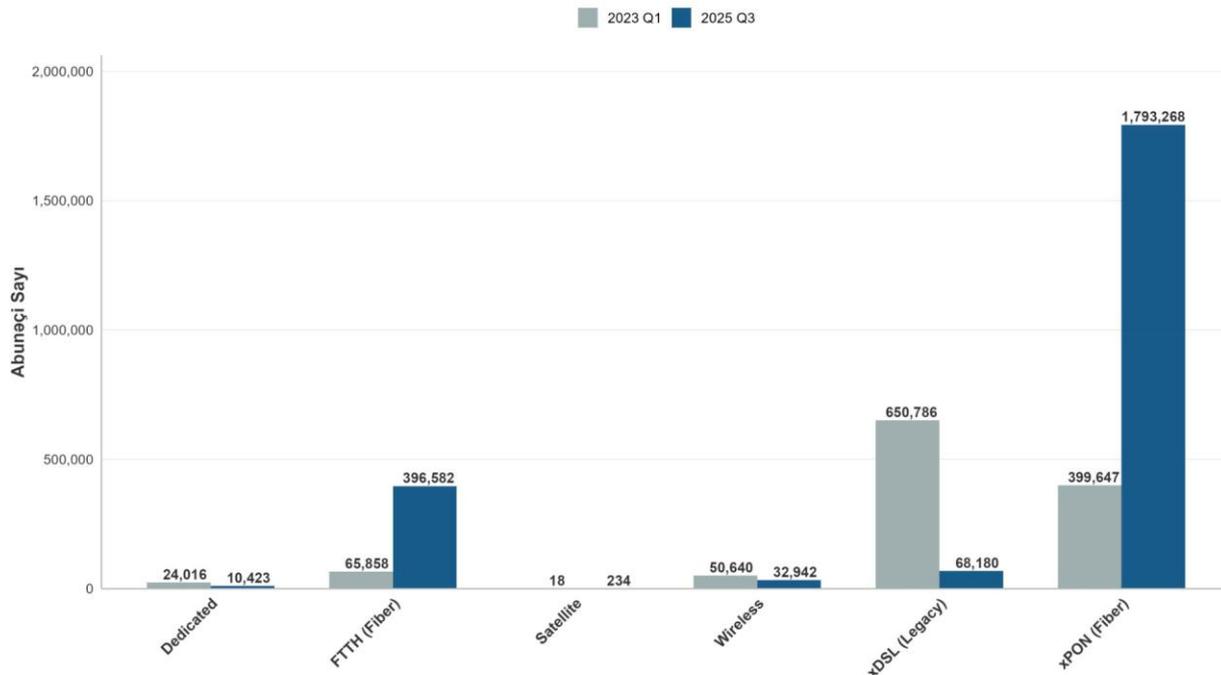
Mənbə: Ookla Speedtest Intelligence®

İnfrastrukturun Təkamülü: Köhnə → Fiber

2023 Q1: 1,190,965 abunəçi (Fiber: 39.1%) → 2025 Q3: 2,301,629 abunəçi (Fiber: 95.1%) | +93% artım

İnfrastrukturun Təkamülü: Köhnə → Fiber

2023 Q1: 1,190,965 subscribers (Fiber: 39.1%) → 2025 Q3: 2,301,629 subscribers (Fiber: 95.1%) | +93% subscriber growth

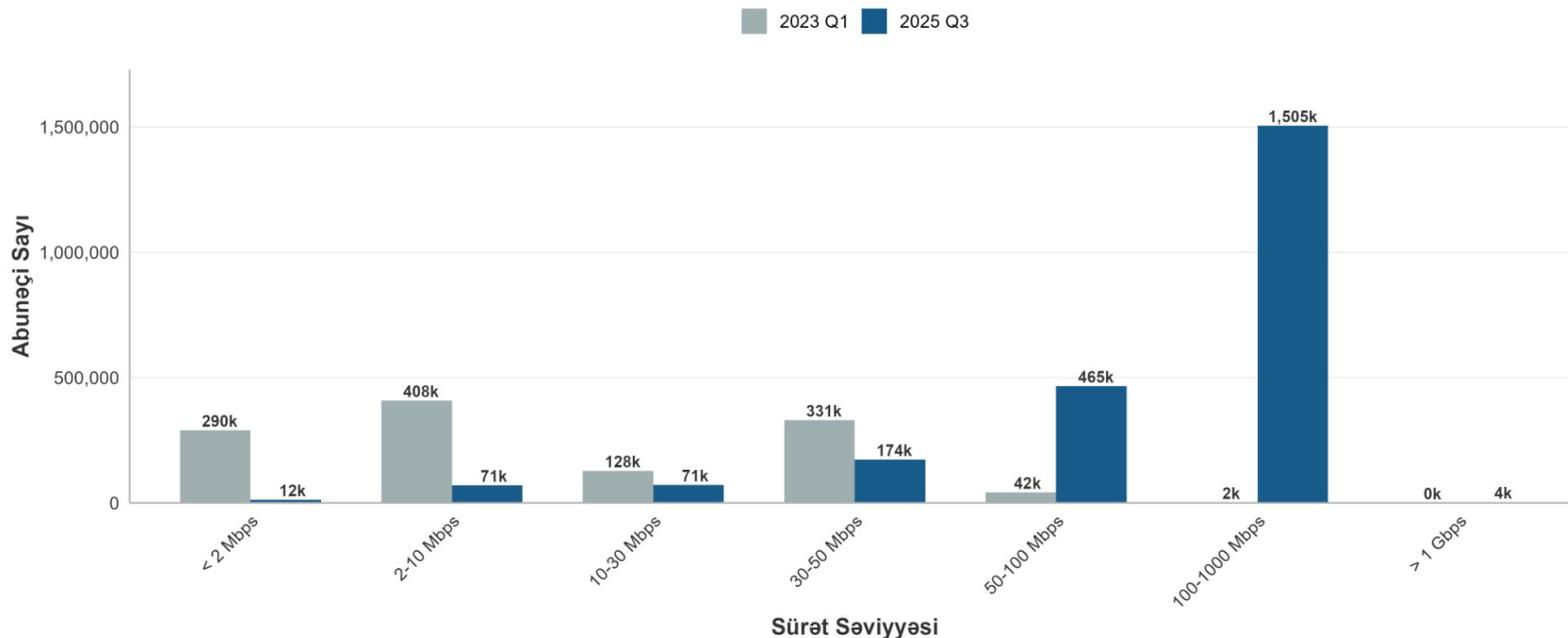
Mənbə: İKTA Azərbaycan | xPON + FTTH = Fiber Texnologiyaları

Sürət Keyfiyyətinin Transformasiyası: Əsas → Premium

Premium Tier (≥100 Mbps): 2023 Q1: 0.2% → 2025 Q3: 65.5% | +65 faiz bəndi | Mənbə: İKTA Azərbaycan

Sürət Keyfiyyətinin Transformasiyası: Əsas → Premium

Premium Tier (≥100 Mbps): 2023 Q1: 0.2% → 2025 Q3: 65.5% | +65 percentage points

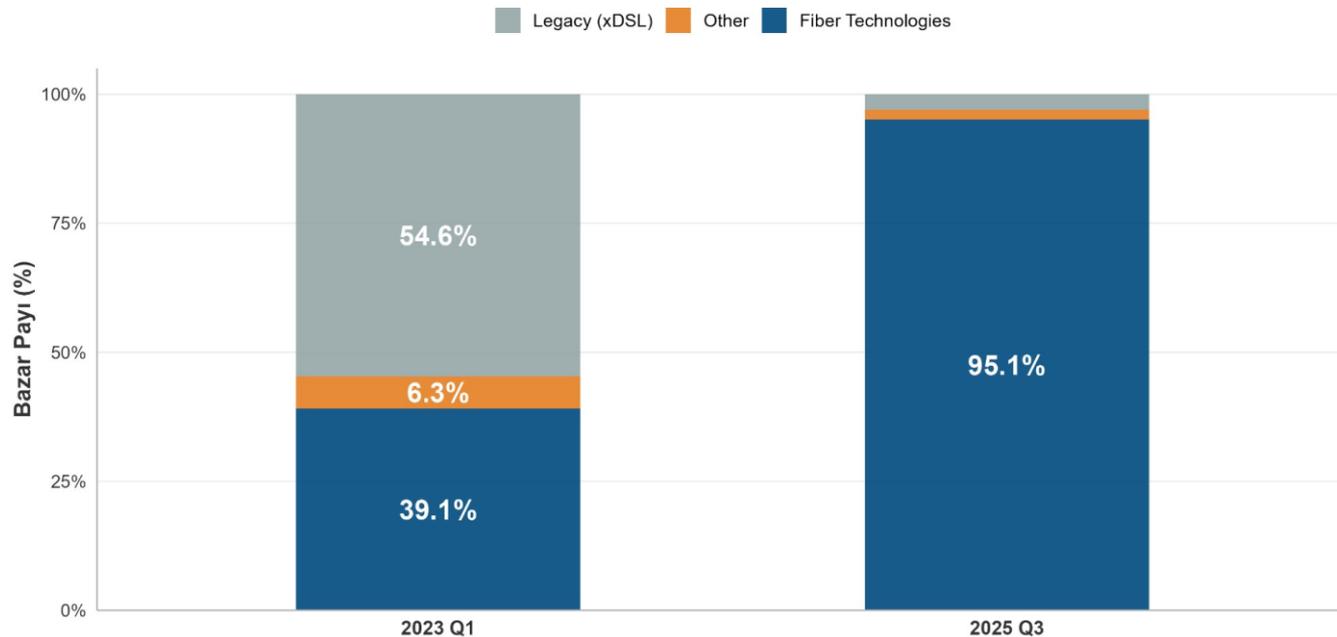
Mənbə: İKTA Azərbaycan | Aşağı sürətdən premium yüksək sürətə keçid

Bazar Üstünlüyü: Fiber Liderdir

Fiber texnologiyalar 2.5 ildə 39%-dən 95% bazar payına yüksəldi | Mənbə: İKTA Azərbaycan

Bazar Üstünlüyü: Fiber Liderdir

Fiber texnologiyaları 2.5 ildə 39%-dən 95% bazar payına yüksəldi

Mənbə: İKTA Azərbaycan

Bağlantı rəqabət üstünlüyü kimi: media

Azərbaycanın fiber infrastrukturu media sektoru üçün açdığı imkanlar

Niyə vacibdir

Müasir media sürətli, sabit bağlantı tələb edir

Canlı yayım üçün 25+ Mbps yükləmə lazımdır

Bulud redaktə & əməkdaşlıq alətləri artır

Cari sürətlər:

Məkan	Sürət
Bakı & böyük şəhərlər	73–85 Mbps
II səviyyəli şəhərlər	58+ Mbps

Media imkanları

HD/4K video yayımı & yükləmə

Regionlardan canlı reportaj

Bulud əsaslı redaktə & arxivləşdirmə

MoJo & sosial media məzmunu

İmkan

**Bağlantı artıq
media aktividir**

Sabit genişzolaqlı infrastruktur bütün media tətbiqləri üçün uygundur

Azərbaycanın rəqəmsal gələcəyi

Əsas nailiyyətlər

- ✓ Fiber əhatəliliyi 13 dəfə artdı (9% → 100%)
- ✓ Sürət 8 dəfə artdı (10.5 → 88 Mbps)
- ✓ Kənd-şəhər fərqi aradan qaldırıldı
- ✓ Media sektoru üçün güclü baza yaradıldı

Strateji baxış 2025–2030

Bağlantı media infrastrukturunu kimi

Rəqəmsal iqtisadiyyat & məzmun istehsalı mərkəzi

Regional rəqəmsal media lideri

Təşəkkür edirəm!

Dr. Samir Orucov | Statistika Şöbəsi | İKTA

Məlumatlar: [Ookla Speedtest Intelligence®](https://www.ookla.com/articles/online-azerbaijan-2025) | www.ookla.com/articles/online-azerbaijan-2025

A-dan Z-yə İnternet: Media üçün Praktik Təlim · 25 fevral 2026